

សត្វបុរេប្រវត្តិសាស្ត្រនៅកម្ពុជា
ផ្លូស៊ីលសត្វខ្យង ពពួក Bellerophon

ខ្យងជាប្រភេទសត្វមួយដែលមានរស់នៅស្ទើរគ្រប់លេខកន្លែង។ ពួកនេះមានទាំងប្រភេទដែលរស់នៅក្នុងទឹកសមុទ្រ ទឹកសាប និងលើដីផងដែរ។ ពពួកខ្យងមានប្រវត្តិយូរជាណាស់មកហើយ តាមរយៈការសិក្សាស្រាវជ្រាវលើកស្ទុតាងមួយចំនួនពីផ្លូស៊ីលកប់នៅក្នុងដី ឬថ្ម។ ពពួកខ្យងមានអាយុចាស់ជាង ៥០០លានឆ្នាំទៅទៀត បើយើងពិនិត្យទៅលើតារាងនៃការវិវត្តន៍របស់ពពួកវា (រូបលេខ១)។^១ ការវិវត្តន៍នៃពពួកខ្យងមានការរីកចម្រើនជាលំដាប់ ពូជខ្លះក៏បានបាត់បង់ទៅវិញ ពូជខ្លះក៏បានកើត និងខ្លះទៀតដែលមានតាំងពីយូរមកក៏បន្តមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ ខ្យងជាប្រភេទសត្វ ដែលស្ថិតនៅក្នុង សាខា (Phylum) Mollusca ដែលចែកចេញជាថ្នាក់ (Class) Bivalvia ដែលមានដូចជា លាស ងាវ គ្រី... ថ្នាក់ Cephalopoda មានដូចជា មីក Ammonite និងថ្នាក់ Gastropoda ដែលជាថ្នាក់នៃពពួកខ្យងនេះ។ ថ្នាក់ Gastropoda ត្រូវបានបែងចែកជាលំដាប់បន្តទៅទៀតទៅតាមរូបរាង និងលក្ខណៈជីវសាស្ត្ររបស់ពួកវា (រូបលេខ២-៣)។ ក្នុងនេះផងដែរខ្ញុំសូមលើកយកពីប្រភេទខ្យងម្យ៉ាងហៅថា Bellerophon ដែលយើងបានរកឃើញនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ។ ខ្យង Bellerophon ត្រូវបានរស់នៅក្នុងសម័យកាល Cambrian (៥៤២លានឆ្នាំ) បន្តមកកាន់សម័យកាល Triassic (២០១លានឆ្នាំ) ហើយក៏បានដាច់ពូជន៍។^២

តារាងវិគ្គិសាស្ត្រ (Taxonomy) ^៣

Kingdom រដ្ឋ៖	Phylum សាខា	Class ថ្នាក់	Order លំដាប់	Family សណ្តាន	Genes ពួក	Species ប្រភេទ
Animal	Mollusca	Gastropoda	Bellerophontida	Bellerophontida	Bellerophon	

^១ <https://www.digitalatlasofancientlife.org/learn/mollusca/gastropoda/fossil-record/>

^២ <https://www.digitalatlasofancientlife.org/learn/mollusca/gastropoda/fossil-record/>

^៣ <https://www.digitalatlasofancientlife.org/learn/mollusca/cephalopoda/nautiloidea/>

អត្ថបទ៖ ផូស៊ីលសត្វខ្យង ពពួក Bellerophon

ខ្យងភាគច្រើនមានសំបកមិនស៊ីម៉ង់ត៍នោះទេ ដែលមានសំបករៀបទៅម្ខាងជាដើម។ តែចំពោះខ្យងពពួក Bellerophon មានសំបកស៊ីម៉ង់ត៍ ដែលមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលនឹងពពួក Nautilus (រូបលេខ២)។^២ គេបានរកឃើញពពួក Bellerophon មួយចំនួនដែលមានរូបរាងប្រហាក់ប្រហែលគ្នា តែខ្វះមានភាពខុសគ្នា តែវាស្ថិតនៅក្នុងទម្រង់តែមួយ (រូបលេខ៥-៧)។ ប្រភេទខ្យងនេះក៏ត្រូវបានរកឃើញនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ នៅឆ្នាំ ២០២០ ដោយក្រុមការងារសិក្សាផូស៊ីលនៃនាយកដ្ឋានតំបន់បេតិកភណ្ឌ អគ្គសហគមន៍មូលដ្ឋាន នៃក្រសួងបរិស្ថាន។ ខ្យងមួយបានរកឃើញនៅភ្នំស្វាយ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ (រូបលេខ៨) នៅតាមផ្លូវដើរឡើងទៅកាន់កំពូលភ្នំ ប្រហែលបែកចេញពីបំណែកថ្មកំបោរ ដែលគេវាយយកមកដាក់ជាកម្រាលផ្លូវ។ ខ្យងនេះវាមានទំហំ៦ស.ម រូបរាងស្មើមូល មានស្នាមជារលកពាក់កណ្តាល ដែលខាងច្រកខ្យងជាពីរជាលក្ខណៈស៊ីម៉ង់ត៍។ ខ្យង(លេខ១៧) មានប្រភពមកពីភ្នំបាក់ ដែលបានរកឃើញកាលពីឆ្នាំ២០២០ផងដែរ វាមានទំហំតូចជាងខ្យងលេខ៨។ ខ្យង(រូបលេខ១០) ក៏បានរកឃើញមកពីភ្នំបាក់ តែវាបែកជាពីរចំពាក់កណ្តាល ដែលយើងអាចមើលពីពិន្ទុកាត់នៃខ្យងទាំងមូលបាន។ ភ្នំបាក់ និងភ្នំស្វាយ ជាប្រភេទថ្មកំបោរ ដែលស្ថិតនៅក្នុងសម័យកាល Permian មានអាយុកាលចន្លោះ (២៥២-២៥៩លានឆ្នាំ)។^៣ ប្រសិនបើយើងប្រៀបធៀបខ្យងដែលយើងបានរកឃើញទាំងបី គឺមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ខុសត្រង់តូចនិងធំតែប៉ុណ្ណោះ។ ខ្ញុំសូមប្រៀបធៀប រូបលេខ៧ ប្រភពបរទេស និងរូបលេខ៨ប្រភពភ្នំស្វាយ៖ លក្ខណៈដូចគ្នា មានភ្នឹកកណ្តាលពុះកាត់ពាក់កណ្តាលខ្យង បង្កើតបានជាអ័ក្សស៊ីម៉ង់ត៍, ស្នាមផ្ចិតៗសងសាងដែលបង្ហាញពីការលូតលាស់របស់ខ្យង, ផ្នែកមាត់ខ្យងមានចុងស្រួចដែលកើតឡើងដោយទ្រនង់អ័ក្ស។ ភាពខុសគ្នា ខ្យងលេខ៧ មាត់មានលក្ខណៈធំជាង, ផ្នែកសងខាងនៃខ្យងលេខ៧ មានរន្ធមួយដែលអាចឱ្យយើងមើលឃើញតួទរបស់ខ្យង ចំណែកខ្យងលេខ៨ មិនមានរន្ធនោះទេ ជាហេតុធ្វើអោយយើងមិនអាចឃើញតួទខ្យងនោះទេ, ខ្យងលេខ៨មានលក្ខណៈមូលនៅពេលដែលវាកាន់តែធំ។ យើងមិនទាន់បានដឹងច្បាស់ថាវាដូចគ្នានឹងប្រភេទដែលគេរកឃើញពីមុន ឬយ៉ាងណា

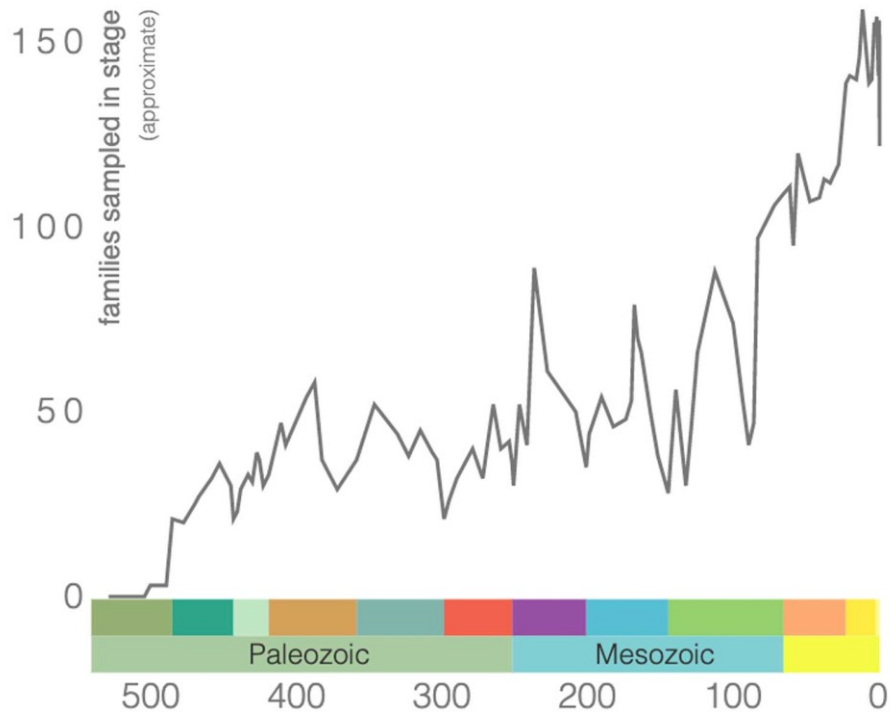
^២ <https://ams.com.kh/khmmercivilization/detail/19528>

^៣ General Department of Mineral Resource, 2010, Geological Map of Cambodia

អត្ថបទ៖ ផ្លូស៊ីលសត្វខ្យង ពពួក Bellerophon

នោះទេ? ចំពោះប្រភេទ (Species) យើងមិនទាន់អាចកំណត់បាននៅឡើយទេ ក៏ត្រូវការអ្នកជំនាញផ្នែកផ្លូស៊ីលខ្យងជួយក្នុងការវិភាគផងដែរ។ តែយ៉ាងណានេះជារបកគំហើញមួយ និងជាទិន្នន័យក្នុងការប្រៀបធៀបជាមួយផ្លូស៊ីលនៅបណ្តាប្រទេសផ្សេងៗផងដែរ។

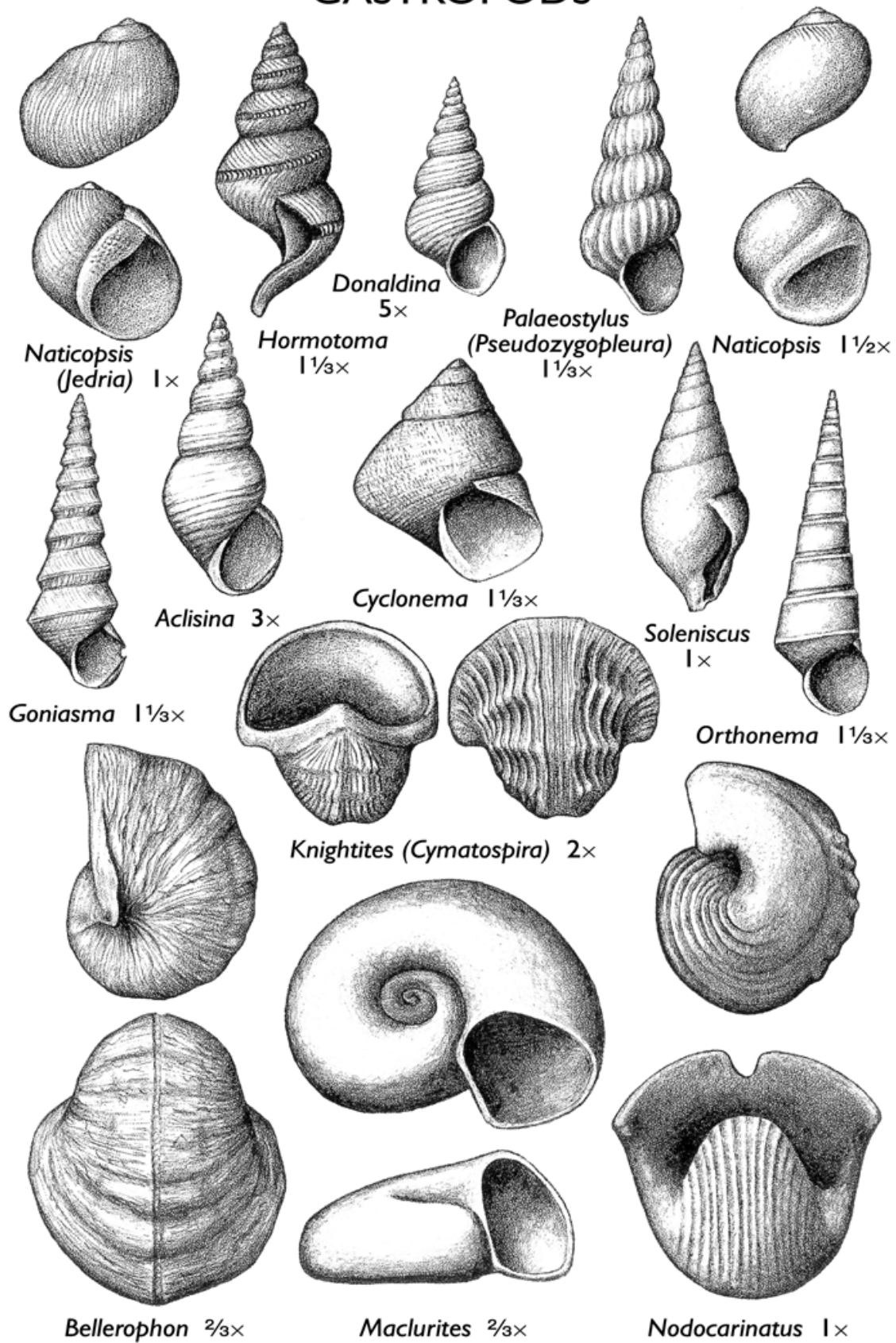

រូបលេខ១ ការវិវត្តន៍នៃពពួកខ្យង យកពី google

រូបលេខ២ ប្រភេទខ្យងផ្សេងៗ ប្រភព google

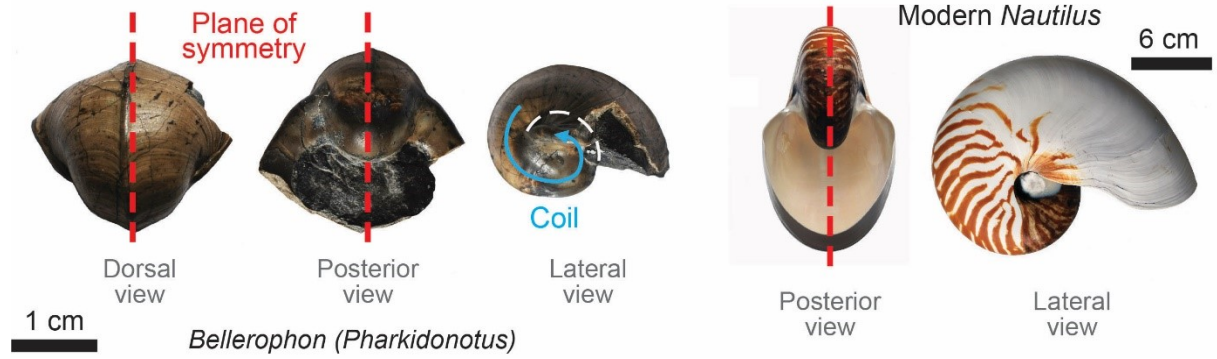
GASTROPODS

រូបលេខ៣ ប្រភេទខ្យង ប្រភព google

អត្ថបទដោយ៖ លីម វណ្ណច័ន្ទ

អត្ថបទ៖ ផ្លូវស៊ីលសត្វខ្យង ពពួក Bellerophon

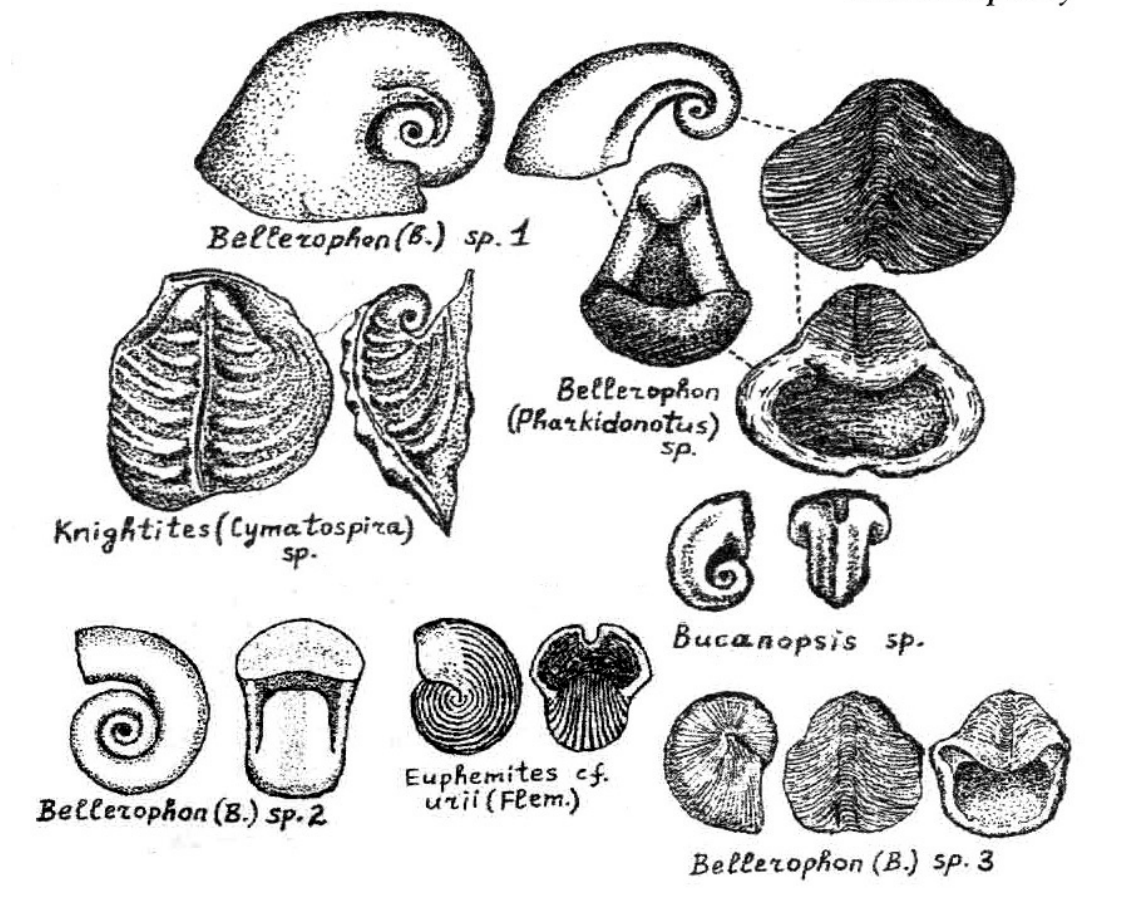

រូបលេខ២ ការប្រៀបធៀបខ្យង Bellerophon និង Nautilus ប្រភព google

រូបលេខ៥ ខ្យងពពួក Bellerophon ប្រភព google

no II.E. Морозов

រូបលេខ៦ ខ្យងពពួក Bellerophon ប្រភព google

រូបលេខ៧ ខ្យងពពួក Bellerophon ប្រភព google

រូបលេខ៨ ប្រភេទខ្យង Bellerophon ប្រភពភ្នំស្វាយ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ

អរិយធម៌ខ្មែរ
KHMER CIVILIZATION

រូបលេខ៩ លេខតាំងដែលប្រមូលផ្លុស៊ីល ភ្នំ៧ ខេត្តបាត់ដំបង

រូបលេខ១០ ខ្យងពពួក Bellerophon ប្រភពភ្នំបាក់